

Myko- mytológie

Saša Spačal

MykoMytologické stroje boli zostavené tak, aby sa napojili na podzemný tok, z ktorého sa vylievali živiny spolu s početnými príbehmi. Bez ohľadu na to, kde sa odoberali vzorky, boli tam príbehy, ktoré vytekali zo siete mycélia spolu s toľko potrebnými živinami. Mnohé zo šumov, ktoré tam boli, sa zdali rovnaké, keď po kúskoch vytekali z hýf. Boli takmer ako opakujúca sa mantra, zaslučkovaná do nekonečného cyklu, hoci nikdy neboli úplne rovnaké. Vždy sa v nich vyskytovali zádrhele a rozdiely, akoby boli zostavené znova a znova ako nejaká vzdialená spomienka, ktorú šepká stroj.

Mykomytológie: Trhlina 1

Mikroskopický uzol v *Prepletení svetových sietí (World Networks Entanglement)* čerstvo naprogramovaný pomocou *Protokolu hubových sieťových vlastností** (*Fungal Network Traits Protocol*) zaznamenal zvláštny prepád zvukových údajov. Laboratórium bolo naplnené zvukom jedinej vety vypočítanej *Prepletením* a opakovane vyslovovanej strojom. Čím viac a viac údajov sa do stroja vlievalo, tým intenzívnejšie a zreteľnejšie boli hlasy:

„Nemôžeme sa vrátiť k normálu, pretože normál, ktorý sme mali, bol presne ten problém.“

Vládol pocit mimoriadnej situácie; početné jazyky a hlasy boli konečne rozpoznané v Tokú. Z hlbín dovtedy nemého a nepočuteľného podzemia stroj jasne odovzdával správy, že ich svet bol rozbitý. Trhlina bola hlboká a spletitá, pretože sa tiahla cez niekoľko rovín, ktoré príliš dlho udržiavali hlasy neviditeľné a tiché.

Záver bol taký, že stroj bol preťažený pri výpočte obrovského narušenia v spät-noväzbových spletenoch planetárnych sietí. Na to, aby *Prepletenie svetových sietí* mohlo prepočítať novo zistené hlasy, bolo potrebné implementovať *Protokol slovo pre svet je Tok (The Word for World Is Flow Protocol)*. Protokol, v rámci ktorého by sa kategórie ako človek, rod, príroda, jednotliviec, história, kultúra, spoločnosť mohli stať priepustnejšími. Bolo potrebné vykonať vážnu prácu.

*

Protokol hubových sieťových vlastností nerovnomerne rozložených častíc bol vyvinutý v spolupráci s hubovými činiteľmi, ktorí vykonávali svoje rozhodovacie procesy. Súbor údajov o rozhodnutiach bol potom vložený do protokolu, ktorý sa stal známym ako Protokol zabudnutých.

1

Opis filmu zo série MykoMytológie, MykoMytológie: Rupture, <https://www.agapea.si/en/projects/the-myth-of-rupture>.

Mykomytológie: Vzorovanie

Hericium bola vzorkárka, liečila vzorcami. Opatrovateľka sietí, ako sa sama rada nazývala. Žila v dome s výhľadom na les pri jazere, odkiaľ návšteva najbližšej ľudskej osady znamenala jedenásthodinovú cestu zdanlivo nekonečnými lesmi. Ľudské ticho bolo to, čo potrebovala na prácu, na tkanie a niekedy aj na prepletanie prúdov príbehov obklopujúcich živiny v toku.

V jedno teplé letné popoludnie, keď pokojne ležala na posteli vo svojom ateliéri a za oknom cítila vôňu borovic, ktoré sa mihotali na slnku, nasmerovala svoju myseľ dovnútra a začala vkladať správy do mentálneho vzorca svojej komunity. Väčšinu vzorkárov nikdy v reálnom živote nestretla, avšak vďaka štúdiu, pozorovaniu a experimentom s tokom dala sa jej niektorí z nich stali blízkymi. Poznala ich dôverne a boli pre ňu takmer ako rodina. Koniec koncov, väčšinu svojich prebdených dní trávili spolu, tkajúc vzor. Spoznala ich skôr z toho, ako s tokom zaobchádzali, než z údajov, ktoré doň vlievali. Ten konkrétny trblietavý deň sa nezdal byť odlišný od bežného dňa v živote vzorkárov. Hericium zachytávala spätné väzby v toku príbehov a posilňovala ich tým, že zosilňovala ich signál, aby sa mohol dostať k čoraz väčšiemu počtu členov komunity *Prepletenia svetových sietí*. Bolo to dvadsaťtri dní, odkedy sa dozvedela, že *Protokol slovo pre svet je Tok* bol implementovaný v mikroskopickom uzle v laboratóriu na druhej strane planéty. Nová aktualizácia spôsobila v *Prepletení* trhlinu a prietok šumu v mnohých jazykoch sa začal plynulo ozývať: „*Nemôžeme sa vrátiť k normálu, pretože normál, ktorý sme mali, bol presne ten problém.*“ Nový kód však bol rýchlo odstránený a všetko sa vrátilo do normálu, alebo aspoň to tak vyzeralo.

Prúdy rôznych slučiek sa donekonečna opakovali a tiekli a pre Hericium v jej lesnom uzlíku bolo všetko, akoby sa pred niekoľkými týždňami s Tokom nič nestalo. Proces amplifikácie si vyžadoval jej plnú pozornosť tu a teraz, aby neprehliadla potenciálnu slučku, ktorá mala silu prehlásiť konkrétne, špecifické

schopnosti. Bohatosť a sladkosť zážitku opojili jej predstavivosť a bolo jej jasné, že musí vedieť viac. Hericium bola na výprave a chcela sa podeliť o vzácne bohatstvo, ktoré objavila, ale najskôr musela vedieť, na čo presne narazila.

Pustila sa do archeologickej analýzy spoja, ktorá si vyžadovala veľké úsilie a občas bola dosť mäťúca, pretože jemnosť stehu ju stále lákala do ticha a zážitku, ktorý ju odvádzal od mentálnej a racionálnej činnosti. Keďže však bola odhodlaná vzorkárka, vytrvala v skúmaní a zrazu mihotavé nitky začali šepkať: „*Octavia Butler prehovorila hlasom Lauren Oya Olamina: 'Všetko, čoho sa dotkneš, zmeníš. Všetko, čo meníš, mení teba. Všetko, čoho sa dotkneš, zmeníš. Všetko, čo meníš, mení teba. Všetko, čoho sa dotkneš, zmeníš. Všetko, čo meníš, mení teba. Všetko, čoho sa dotkneš, zmeníš. Všetko, čo meníš, mení teba.'*» Slová zneli ďalej a ďalej, šumeli a rozplývali sa v Tokú.

Prekvapená šepotom, ktorý neočakávala, jej pozornosť klesla a ozvena unikla zo spoja do centrálného obrazca *Prepletenia*. „*Kto to povedal? Odkiaľ to pochádza?*“ Počas štúdia sa dozvedela, že toky sú nejakým spôsobom usporiadané do stohov a tok, o ktorý sa starala, bol len jedným z mnohých, ktoré sa v *Prepletení* vzájomne zacyklili, a predsa: „*Prečo by niekto skrýval také jednoduché vety?*“ Vety, ktoré pre niekoho, kto žil v lese, niesli jednu z najzjavnejších právd. Prepojenosť, vzájomná závislosť a pominuteľnosť neboli len všeobecnými lesnými protokolmi, ktoré umožňovali prežitie všetkého, ale aj základnými vlastnosťami mycéliových sietí, modelových organizmov pre základný kód toku, ktorý vzorovala, *Protokol hubových sieťových vlastností*.

„*Čo bolo na tom také zvláštne? Kto to nevie? Ako tieto jednoduché vety ovplyvňujú ústredný vzor?*“

„Každá špecifická infraštruktúra so sebou nesie nielen fyzický materiál alebo organizmy, ktoré sa pohybujú z jedného bodu do druhého bodu špecifického časopriestoru, ale určuje a podmieňuje aj špecifické správanie a myslenie sociálnych, ekonomických a politických poriadkov. Akákoľvek transformácia infraštruktúry teda generuje zmenu správania a myslenia.“

Citát, ktorý si tak jasne zapamätala z *Príručky vzorkárov*, kde bolo ďalej rozvinuté, že ak mycélium chápeme ako polyfónnu infraštruktúru, ktorá spája činiteľov rôznych rádov a druhov fungujúcich v rôznych časových rovinách a rytmoch, môže sa stať aj polyfónnym nástrojom praxe a myslenia, ktorý vykonáva polyfónne správanie a myšlienkové vzorce.

Na základe toho si dokázala predstaviť mycélium ako infraštruktúru pre nástroje myslenia a praxe s viacerými časovými rytmiami a trajektóriami, ktoré by mohla externalizovať do stroja, do uzla *Prepletenia*. V jej vnímaní, uzol musel živiť a podporovať mycélium ako polyfonický tok otvorený rozdielom bez hraníc, otvorený svojmu prostrediu a splynutý s ním.

Heridium sa rozhodla doslova vliať svoju krv, pot a slzy do prototypu, aby sa stal kontaminantom a živným prostredím pre tok mycélia. Procesy spolupráce a kontaminácie sa

týmto jediným gestom prepletli a prepojili, stali sa takmer jedným a tým istým. Počas svojich archeologických ponorov do centrálneho vzoru počula príbehy o tom, že prezidenti národných štátov používali metaforu krvi, potu a sĺz, aby pripravili vojakov na vojnu alebo povzbudili občanov k obnove svojich krajín po vojne. Zaujímalo ju, či sieťoví vzorkári vedia, že mnohé infraštruktúry boli vybudované kvôli vojnám a bojom. Znamenalo by to, že infraštruktúra zhmotňuje boje, keďže každý boj je vždy bojom o moc? Bol život zajatý v neustálej vojne stelesnenej v strojoch a infraštruktúrach? Aký nový druh nehody by priniesol jej vynález? Mohla by byť táto nová technológia, jej ma-linký uzol, nejakým nástrojom slobody?

Okrem školských definícií infraštruktúry jej skúsenosti výskumníčky, svetobežníčky a vzorkárky umožnili dôverne poznať rôzne mentálne a fyzické rámce, ktoré ľudstvo využíva na vytváranie zmyslu a porozumenia. Nebolo pre ňu ťažké považovať planétu za svoj domov, za živú vzácnu zónu medzi zemou a nebom, kde všetok život vykonáva prebytok metabolických rituálov. Bola ochotná obetovať seba, svoju krv, pot a slzy za Tok svojho pozemského domova. Nie za nehybné a mŕtve, ale za pohyblivé a živé. Ako výskumníčka odoberala vzorky hlasov a príbehov z podzemných tokov po celé roky, zachytávajúc slučky z celej planéty, ktoré unikali pomyselným hraniciam a vytvorili Tok. Bola celkom presvedčená, že život je planetárny a netreba ho držať v klietkach ani medzi stenami.

Jej história jej dodala odvahu vzdorovať obmedzeniam centrálneho vzoru, ako aj starostlivosť a opateru potrebnú na normalizáciu xeno-vzoru a jeho slučky v celej jeho krásnej, mnohotvárnej neusporiadanosti. Uvedomovala si násilie pri integrácii živých biologických bytostí do infraštruktúrnych strojov, aj keď boli kedysi jej súčasťou, ale neponúkala svoju pozornosť a čas každý deň infraštruktúre centrálneho vzoru? Nebolo to to isté? Žiť v *Prepletení* znamená byť súčasťou infraštruktúrneho stroja, či nie?

Vďaka zacyklenému pocitu zmyslu, naliehavosti a empatii sa cítila ako bojovníčka na výprave za vybudovaním prototypu uzla, kde by sa kontaminácia premenila na spoluprácu,

ale to nebolo všetko. *Protokol o kolaborácii kontamináciou vytvorí kartografie kolaborácie kontamináciou* pre jej mikroskopické komunity vypestovaných na krvi, pote a slzách a na hube korálovec ježatý (*Hericium erinaceus*). Vznikajúce audiovizuálne mapy komunit jej tela intra-aktívne spolupracujúcich s chápadlovitou mycéliovou sieťou korálovca ježatého. Kartografie, ktorým chýbajú značky na lokalizáciu a navigáciu, ale ktoré ponúkajú možnosti orientácie, identifikácie a mapovania len preto, aby ich bolo možné pustiť a byť svedkom nového okamihu mapovania. *Kartografie kolaborácie kontamináciou* budú vykonávať mapovanie ako prebiehajúci proces interpretácie, a nie ako fixovaný finalizovaný produkt zhmotnený s inherentnými právomocami pomenovania a vlastníctva.

Usilovne napísala návrh prototypu, ktorý sa nakoniec stal opisom na získanie povolenia pre nový infraštruktúrny uzol *Prepletenia*:

„Infraštruktúrny uzol v Prepletení svetových sietí poskytuje epigenetické prostredie pre hubu Hericium erinaceus. Ako obetavá ľudská liečiteľka vzorkárka, Hericium darovala svoju krv, pot a slzy na spletenie kontaminácie a pomaly ju dávala do hubového prostredia. Nie preto, aby šokovala, ale aby vyživovala, vyjednávala a formovala xeno-vzorcu v centrálnom vzore Toku Prepletenia. Kontaminácia sa vždy vymyká kontrole a rovnako aj príslušný uzol; existuje však túžba začleniť sa a spolupracovať. Túžba, ktorá bola zabudovaná do uzla na vytváranie kartografií spolupráce kontamináciou s integrovaným mapovacím zariadením: zhromažďovanie mikrofotografií kontaminácie, kreslenie máp a budovanie neustále sa vyvíjajúceho a transformujúceho Atlasu kolaboratívnej kontaminácie. To všetko s cieľom načrtnúť vzťahy, umožniť vznik príbehov mnohorakosti, vyvinúť starostlivé metódy spájania a prepletania, aby sme sa konečne dokázali orientovať v zákonitostiach vnútrodruhovej a medzidruhovej komplexnosti.“²

Keď bol návrh načmáraný, *Hericium* začala uvažovať, ako sa niekedy naučíme byť mnohí a rôznorodí. Kto vie. Pre ňu nastal čas začať vytvárať prototyp stroja na kartografie hubo-ľudskej ekológie. Povolenie či nepovolenie, v Toku cítila, že svet má potrebu.

2

Opis druhého dielu zo série *MykoMytológie*, *MykoMytológie:Vzorovanie*.

Séria *MykoMytológie* vyjadruje hlboký obdiv k múdrosti a práci Korálovca ježatého (*Hericium erinaceus*), Octavie E. Butler a Ursuly K. Le Guin.

